

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری

در خصوص:

مصوبه شماره ۹۳/۴۷۵۴۷/۲۰/۱۰۰

۱۳۹۳/۱۱/۲۶ اوزیر نیرو

کد گزارش: ۹۷۰۶۰۵۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۰۶/۰۳

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت

اداری

موضوع:

مصوبه شماره ۹۳/۴۷۵۴۷/۲۰/۱۰۰

۱۳۹۳/۱۱/۲۶ وزیر نیرو

تهیه و تنظیم:

حسین آینه نگینی

نظارت:

سیدمجتبی حسینی پور

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۷۰۶۰۵۷

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۷/۰۶/۰۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: مصوبه شماره ۹۳/۴۷۵۴۷/۲۰/۱۰۰ مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ وزیر

نیرو

شاکی: آقای مرتضی خان محمدی

طرف شکایت: وزارت نیرو

جهت مغایرت شرعی: قواعد فقهی «لاضرر» و «تسلیط»

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۱۳۹۷/۴/۱۰ - ۹۰۰۰/۲۱۰/۵۷۷۷۱/۲۰۰

مقدمه

شاکی در شکایت حاضر مصوبه وزارت نیرو را، به این دلیل که هزینه انشعاب آب و فاضلاب برای مشترکین تحت پوشش شرکت‌های آب و فاضلاب شهری را جهت اجرا پیش از تاریخ صدور مصوبه اعلام داشته، مغایر برخی قواعد فقهی دانسته است.

شرح و بررسی

مستند به ماده (۹) قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب (مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۱) هزینه‌هایی از جمله هزینه اشتراک انشعاب، با در نظر گرفتن هزینه‌های بهره‌برداری و استهلاك توسط مجمع عمومی شرکت آب و فاضلاب تهیه و پس از تصویب شورای اقتصاد از مصرف‌کنندگان وصول خواهد شد. از

همین‌رو شورای اقتصاد در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ به موجب مصوبه شماره ۱۲۳۷۹۶ اقدام به به‌روزرسانی هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب آب و فاضلاب برای مشترکین تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب شهری نموده است. لکن علی‌رغم اینکه به موجب بند «۳-۴» مصوبه یادشده^۱ مسئولیت حسن اجرای این مصوبه برعهده وزارت نیرو قرار گرفته بود، این وزارت‌خانه با تأخیر در ابلاغ مصوبه یادشده به شرکت‌های آب و فاضلاب در نهایت این مصوبه را در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸ در قالب مصوبه شماره ۹۳/۱۸۱۵۵/۲۰۰ مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ به شرکت‌های آب و فاضلاب ابلاغ می‌نماید (به عبارتی با فاصله زمانی حدود ۴۳ روز بعد از مصوبه شورای اقتصاد). بر این مبنا شرکت‌های آب و فاضلاب به مالکینی که قبل از ابلاغ مصوبه وزارت نیرو (فاصله بین تصویب مصوبه شورای اقتصاد (۱۳۹۳/۱۰/۱۵) تا ابلاغ مصوبه وزیر نیرو (۱۳۹۳/۱۱/۲۸)) بر مبنای مصوبه قبلی شورای اقتصاد (مصوبه شماره ۳۰۹/۱۵۰۰۸۸ مورخ ۱۳۸۵/۹/۸) اقدام به پرداخت حق انشعاب نموده‌اند، اعلام می‌کند که نسبت به پرداخت مابه‌تفاوت هزینه انشعاب بر مبنای مصوبه (جدید) مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ شورای اقتصاد اقدام نمایند. با توجه به این مقدمه شاکی پرونده دریافت مابه‌تفاوت یادشده را مغایر شرع و البته قانون دانسته و تقاضای ابطال مصوبه وزارت نیرو مبنی بر دریافت هزینه انشعاب بر مبنای مأخذ مندرج در مصوبه جدید شورای اقتصاد را از دیوان عدالت اداری کرده است. بر این

۱. بند «۳-۴» مصوبه شماره ۱۲۳۷۹۶ شورای اقتصاد: «وزارت نیرو مسئول حسن اجرای این مصوبه می‌باشد و گزارش عملکرد مربوط از جمله آثار توری به روزرسانی هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب آب و فاضلاب را به تفکیک شرکت‌های آب و فاضلاب و در مقاطع چهار ماهه به شورای اقتصاد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور اعلام می‌نماید.»

اساس در این گزارش ضمن تشریح ادله طرفین دعوا، ابعاد حقوقی موضوع نیز تحلیل و بررسی خواهد شد.

الف) ادله‌ی شاکی

شاکی پرونده با بیان این توضیح که ایشان بر مبنای مصوبه قبلی شورای اقتصاد (به شماره ۳۰۹/۱۵۰۰۸۸ مورخ ۱۳۸۵/۹/۸) اقدام به پرداخت حق انشعاب خود کرده است، دریافت هزینه انشعاب به مأخذ مندرج در مصوبه اخیر شورای اقتصاد و در نتیجه الزام به پرداخت مابه تفاوت هزینه حق انشعاب را مستند به اسناد و مستدل به ادله مشروح ذیل مغایر شرع و قانون دانسته است.

۱. مغایرت مصوبه با قاعده «عطف به ماسبق نشدن قوانین و مقررات»: مطابق این قاعده نمی‌توان پذیرفت مصوبه وزیر نیرو که در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸ ابلاغ شده است، از تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ الزام آور باشد.
۲. مغایرت اجرای مصوبه با قاعده فقهی «لاضرر»: مستند به بند «۱-۱» مصوبه جدید شورای اقتصاد^۱ تمام ارقام مندرج در جدول شماره «۵» مصوبه مورخ ۱۳۸۵ (موضوع بند «۶» آن مصوبه)، آبونمان (موضوع بند «۳» مصوبه) و... به میزان ۹۰٪ (نود درصد) افزایش داشته است، بر این اساس اجرای مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ وزارت نیرو که اجرای مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ شورای اقتصاد را از تاریخ تصویب (۱۳۹۳/۱۰/۱۵)

۱. بند «۱-۱» مصوبه شماره ۱۲۳۷۹۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ شورای اقتصاد: «تمامی ارقام مندرج در جدول شماره ۵ مصوبه سال ۱۳۸۵ (موضوع بند ۶ مصوبه)، همچنین ضریب مندرج در فرمول حق انشعاب غیرخانگی و رقم دریافتی انشعابات تجاری (موضوع بند ۶ مصوبه)، آبونمان (موضوع بند ۳ مصوبه)، در تمام موارد و به یک نسبت ۹۰ درصد افزایش می‌یابد.»

لازم‌الاجرا دانسته است، موجب ضرر و زیان غیرقابل جبران به مشترکین متقاضی انشعاب آب و فاضلاب خواهد شد.

۳. تخلف وزارت نیرو از مفاد مصوبه شورای اقتصاد: مستند به بند «۳-۴» مصوبه شورای اقتصاد، مسئولیت حسن اجرای مصوبه شورای مذکور برعهده وزارت نیرو قرار گرفته است، با توجه به اینکه از جمله مقدمات لازم حسن اجرای این مصوبه ابلاغ فوری این مصوبه به شرکت‌های آب و فاضلاب برای اجرا بوده است، تخطی وزارت نیرو از این تکلیف تخلف محسوب می‌شود. بر این اساس با تخلف وزارت نیرو از انجام تکلیف مقرر، این نهاد صلاحیت اعمال مفاد مصوبه شورای اقتصاد راجع به مالکینی که از تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ (تاریخ تصویب مصوبه شورای اقتصاد) تا تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸ (تاریخ ابلاغ مصوبه توسط وزیر نیرو به شرکت‌های آب و فاضلاب) تقاضای انشعاب آب و فاضلاب داشته‌اند را ندارد.

ب) پاسخ مشکلی عنه

مدیرکل دفتر حقوقی وزارت نیرو در لایحه دفاعیه ثبت شده در پرونده، مستند و مستدل به اسناد و ادله مشروح زیر ضمن خارج دانستن موضوع شکایت از حدود صلاحیت دیوان عدالت اداری^۱، ادعای شاکی را مردود و فاقد وجهت قانونی دانسته

۱. در خصوص عدم صلاحیت دیوان، مشکلی عنه این‌گونه استدلال نموده است:

۱. باتوجه به اینکه ابتدا شاکی اقدام به خرید انشعاب از شرکت آب و فاضلاب کرده و سپس شرکت یادشده تقاضای پرداخت مابه‌تفاوت را داشته است، صرف‌نظر از اینکه شکایت مطروحه متوجه وزارت نیرو نمی‌باشد، موضوع اختلاف باتوجه به ماهیت ترافعی آن خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری است.

۲. شرکت‌های آب و فاضلاب شهری (از جمله شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی) مستند به مواد (۱) و (۲) قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۱ و ترکیب سهام این شرکت‌ها در عداد

است.

۱. مستند به ماده (۹) قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب هزینه‌های اشتراک انشعاب، نرخ آب مشروب و هزینه جمع‌آوری و دفع فاضلاب شهری با در نظر گرفتن هزینه‌های بهره‌برداری و استهلاک توسط مجمع عمومی شرکت تهیه و پس از تصویب شورای اقتصاد از مصرف‌کنندگان اخذ می‌شود. در این راستا شورای اقتصاد در جهت به‌روز رسانی هزینه‌های عمومی برقرار انشعاب آب و فاضلاب مصوبه شماره ۱۳۳۷۹۶ را در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ برای اجرا به وزارت نیرو ابلاغ می‌کند. بر این اساس اجرای این مصوبه از تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ عمل به تکلیف قانونی بوده و ابلاغ مصوبه در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸ توسط وزارت نیرو به شرکت‌های مربوط در اجرایی شدن مفاد آن مصوبه فاقد تأثیر بوده است.

۲. شاکی پرونده واگذاری انشعاب آب را در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۳ از شرکت آب و فاضلاب تقاضا و در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ نسبت به واريز بخشی از هزینه‌های مربوط اقدام کرده است، با توجه به اینکه تقاضای ایشان بعد از تاریخ تصویب و ابلاغ مصوبه شورای اقتصاد (۱۳۹۳/۱۰/۱۵) بوده است، بر این اساس نام‌برده مشمول مفاد مصوبه اخیر شورای اقتصاد خواهد بود.

نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

باعنایت به مطالب فوق‌الذکر به نظر می‌رسد از آنجایی که مطابق ماده (۹) «قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب»، مقرر شده هزینه انشعاب آب و فاضلاب از

شرکت‌های غیردولتی بوده لذا رسیدگی به دعاوی علیه این شرکت خارج از حدود صلاحیت دیوان عدالت اداری است.

مصرف‌کنندگان پس از تصویب شورای اقتصاد از مصرف‌کنندگان وصول شود و امکان اخذ این هزینه منوط به ابلاغ آن توسط دستگاه دیگر نشده است و از سوی دیگر مصوبه شورای اقتصاد نیز در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ ابلاغ گردیده است، لذا از زمان تصویب هزینه جدید براساس مصوبه شورای اقتصاد، وزارت نیرو مکلف به اخذ هزینه جدید بوده و از این حیث ایرادی به مصوبه وزارت نیرو مبنی بر اینکه هزینه جدید انشعاب آب و فاضلاب جهت اجرا از تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ (تاریخ ابلاغ مصوبه شورای اقتصاد) تعیین شده وارد نیست و مصوبه معترض‌عنه صرفاً مبین حکم ماده (۹) قانون یادشده بوده و حکمی فراتر از مفاد قانونی را بیان نکرده است. هرچند تأخیر در ابلاغ مصوبه شورای اقتصاد توسط وزارت نیرو با تکلیف مقرر برای این وزارتخانه در بند «۳-۴» مصوبه شورای اقتصاد، مبنی بر حسن اجرای مصوبه شورای یادشده (لزوم ابلاغ فوری هزینه‌های جدید)، مغایر بوده و می‌توان این مهم را تخلف وزارتخانه مذکور در زمان ابلاغ مصوبه دانست، اما باتوجه به اینکه مبتنی بر قانون، دریافت هزینه‌های انشعاب آب و فاضلاب منوط به تصویب میزان این هزینه‌ها توسط شورای اقتصاد بوده و ابلاغ یا عدم ابلاغ این مهم توسط وزارت نیرو در زمان و میزان دریافت این هزینه‌ها فاقد تأثیر بوده است بر این اساس مصوبه مورد شکایت از بعد قانونی فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
رایان و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه‌ای جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲